

Nye Iagttagelser over Mosekulturffjenden *Dascillus cervinus*.

Af J. E. V. Boas.

I 1896 har jeg i nærværende Tidsskrift (3. Bd., S. 155—160) under Titlen „En Mosekulturffjende“ omtalt Billelarven *Dascillus cervinus* og den Skade, som den kan anrette paa Moser, der er udlagt til Græs.

At denne Larve optraadte som Skadedyr, var indtil da ganske ubekendt, og da de Iagttagelser, jeg selv havde at meddele, om end ganske utvivlsomme, dog væsentlig kun stammede fra ét Sted, var nye Iagttagelser i høj Grad ønskelige. Saadanne foreligger nu, idet jeg i den Tid, der siden da er hengaaet, har modtaget udførlige Meddelelser om Dyrets Optraaden paa to andre Steder, Meddelelser, som ganske bekræfter min den Gang givne Fremstilling og yderligere belyser Dyrets Betydning som Skadedyr.

Det ene Sted, som det drejer sig om, er en Eng ved Hallebyaaen i Sæby Sogn (i Egnen ved Tissø). Engen hører under Vesterbygaard. Fra Hr. Fønnesbech-Wulff fik jeg i Oktober 1901 Meddelelse om, at der var fundet en Mængde Larver under Græstørven. „Tørven er temmelig let at rive løs, og man finder da straks disse Larver samt en Mængde smaa runde Klumper, som vel er Exkrementer“. Det Stykke af Engen, hvor Larverne fandtes, havde givet betydelig mindre end den øvrige Eng¹⁾. Engen var gentagne Gange, ogsaa i

¹⁾ Hr. Fønnesbech-Wulff havde ogsaa gjort den Iagttagelse, at der paa et Stykke af Engen var rigeligt med Muldvarpeskud, „men just paa dette Stykke, hvor Larverne er fundne, er der ikke saa mange“.

1901, gødet med Kainit og Thomasslagge. Larverne, af hvilke Prøver medfulgte, var *Dascillus cervinus*.

Om dette samme Angreb har Landbrugskandidat J. Christensen senere haft den Godhed at give mig en Række Oplysninger. Hr. Christensen var netop den, der i Anledning af, at der paa Engen skulde udføres Gødningsforsøg, blev opmærksom paa Tilstedeværelsen af Larverne. Hans Meddelelse, som jeg gengiver fuldstændig, lyder som følger:

„Den angrebne Del (et Par Tdr. Land) af Engen var dennes højeste og tørreste Parti¹⁾, og selv paa denne Del syntes Angrebet at være værst paa Pletter, hvor Engen var blot lidt højere end det omliggende.

„Paa de værst angrebne Pletter var de fleste Planterødder overgnavede, og Grønsværet kunde løftes ved, at man trak i Græsset. Under Grønsværet, som var henimod 2 Tommer tykt, laa paa en Kvadratalen indtil en Snes Larver eller flere af *Dascillus cervinus*. Den underliggende Jord var helt dækket af Larvernes Exkrementer.

„Til den ene Side syntes det at være Overgangen til et lavere Parti, der begrænsede Angrebet. Til den modsatte Side hørte det saa godt som fuldstændig op ved en smal Tørvegrav. Paa den anden Side af Graven syntes Engen at være af samme naturlige Beskaffenhed, men den benyttedes til Afgræsning ved løsgaaende Kreaturer efter Høslet i Juli, medens den angrebne Del kun benyttedes til Høslet.

„Af de to Næboenge, som var afgrænsede fra den førnævnte Eng ved brede Skelgrøfter, var i hvert Fald den ene angreben temmelig stærkt.

„Disse Enge overrisles ikke og staar heller ikke under Vand om Vinteren. En anden Eng indenfor samme større Engstrækning overrisles til Dels om Sommeren og staar i Regelen under Vand om Vinteren. Paa denne Eng fandt jeg intet Angreb af *Dascillus cervinus*“.

Den anden Iagttagelse skylder jeg Assistent under Hedeelskabet Mertz Nielsen²⁾. Han fandt *Dascillus-Larverne*

¹⁾ Udhævelserne er af mig. B.

²⁾ De følgende Oplysninger er — til Dels ordret — gengivne efter Hr. M. Niensens Meddelelser til mig.

— af hvilke jeg har faaet meddelt Prøver — den 5. Sept. 1901 paa en Eng i Engdraget „Kjelstrup Enge“ lidt N. f. Thisted (Hillerslev Sogn i Thy). I Engen er der c. 1½ Fod dyb, dyndagtig Lavmosetorv, iblandet mange Snegleskaller, med Sømergelunderlag. Tørvejorden, som er vel afvandt, er sort og løs og bærer kun en meget tarvelig Græsbestand. En Del af det angrebne Stykke, tilh. Gaardejer N. V. Haae i Kjelstrup, blev pløjet i Efteraaret 1900, fik Kunstgødning og blev tilsaaet med Havre i Foraaret 1901. Havren kom godt op, men visnede bort mange Steder, saa Udbyttet blev kun tarveligt, i Lighed med hvad der er hændet de omliggende Eng ejere, som har forsøgt at dyrke deres Enge med Havre. Baade i det tilsaaede Stykke og i den urørte Eng fandtes Larverne i et Antal af antagelig 4—5 Stkr. pr. Kvadratalen¹⁾.

Puppe af *Dascillus cervinus*, 3 Gange forst. Puppen er hvidlig; ved Forranden af 2—6 Bagkropsled findes midt paa Rygsiden en tydelig skarp afsat sortagtig Tværstrib (en lignende, men mindre tydelig ved Forranden af 7. Bagkropsled). I Bagenden et Par ret kraftige Torne.

Fra Vesterbygaard fik jeg efter min Anmodning i Efteraaret 1901 sendt et større Antal Larver, som jeg overvintrede i Jord i en stor Glasbeholder i et koldt Loftsrum. Den 1. Maj 1902 undersøgte Beholderen og det viste sig da, at en stor Del af Larverne havde forpuppet sig, medens de fleste af Resten aabenbart snart skulde til det; og den 9. Maj havde de næsten alle forpuppet sig. Forpupningen

¹⁾ Den paagældende Havremark blev i Efteraaret 1901 og i Foraaret 1902 tilsaaet dels med Rug, Græs og Kløver, dels med Byg, Græs og Kløver. Efter en nylig modtagen Meddelelse fra Hr. Mertz Nielsen viste der sig atter i 1902 Pletter paa Marken, hvor der ingen Planter groede, om end Afgrøderne i det hele var ret gode. Ved Undersøgelse i Juni 1902 af 1 (vilkaarlig valgt) Kvadratalen fandtes 4 *Dascillus*-larver, men derhos 14 Smelderlarver og 9 „andre Larver og Pupper“. I 1901 fandt Hr. M. N. derimod ingen Smelderlarver, saaledes at det vel er sandsynligt, at Angrebet paa Havren skyldes *Dascillus*-Larverne; men Fundet af de mange Smelderlarver i 1902 gør dog Sagen noget tvivlsom.

fandt altsaa Sted i Slutningen af April og Begyndelsen af Maj. Den 6. Juni tømtes Glasset; alle Pupperne var da forvandlede til det fuldkomne Insekt, hvad der svarer til min tidligere Iagttagelse om, at det udviklede Insekt kommer ud af Puppen i Maj. Mærkelig nok var der endnu en eneste stor levende Larve tilstede; men den havde et noget sygeligt Udseende. Og endelig fandtes en ganske lille, 4 Lin. lang Dascillus-Larve, der ikke havde den smukke gule Farve som de store Larver, men var mere graahvid, gennemskinnende; den havde ogsaa længere Børster end de ældre Larver, men lignede ellers disse i Form. En Larve af ganske samme Størrelse og Udseende fandtes (se min første Artikel S. 159) sammen med de Larver jeg modtog i Efteraaret 1895. Efter det nye Fund bestyrkes jeg yderligere i den Anskuelse, at Generationen er mindst toaarig, ellers vilde Larver af saa forskellig Størrelse ikke findes samtidig. At jeg kun har faaet saa faa af de unge Larver, beror naturligvis paa, at Indsamlerne udelukkende har brudt sig om at samle de store; de smaa er kun rent tilfældig kommet med.

De ovenfor gengivne Iagttagelser bekræfter, som allerede bemærket, ganske mine tidligere Meddelelser om dette Dyrs Skadelighed. Det viser sig endvidere at være rigtigt, at Larven særlig træffes paa de Steder i Moserne, hvor Fugtigheden ikke er for stor; Meddelelserne om Vesterbygaards Mose er i denne Henseende særlig oplysende.

Medens det i det ældre Tilfælde ligesom i det første af de her refererede alene er Græsrodde det er gaaet ud over, er der i det af Mertz Nielsen meddelte Tilfælde tillige en Havremark paa Engbund, som er bleven angreben af Larverne.

Kainit og Thomasslagge har ikke vist nogen Virkning paa Larverne.

Efter det meddelte er det øjensynligt, at man efter Afvanding af Moseenge maa regne med, at dette Dyr indfinder sig. Det eneste Middel, som efter de foreliggende Erfaringer vil kunne anvendes med sikker Udsigt til et godt Resultat, er

at sætte Jorden under Vand i alt Fald en Del af Aaret. Dog er der Mulighed for (se ovenfor S. 148), at ogsaa en Afgræsning efter Høslet kan have en god Virkning; hvis dette bekræfter sig, maa det formodentlig bero paa, at Kreaturerne træder Larverne ned (de ligger jo temmelig overfladisk).
